

УДК 338.24.021.8

Братковська К.О.¹, Маркін Д.С.², Брабець О.С.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Е-111 НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ НА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ НА ДОБРОБУТ НАСЕЛЕННЯ З РІЗНИМИ ДОХОДАМИ.

На сьогодні реформа встановлення тарифу на електроенергію в Україні, так само як і в інших перехідних економіках, є не простим питанням. Актуальні тарифи на електроенергію є найнижчими в Європі. Для порівняння вартість 1 кВт·год електроенергії для населення в євро за даними Євростату на 2021 р. [1] складає 0,3193 – в Німеччині, 0,1548 – в Польщі, 0,0851 – в Молдові, а в Україні ж тариф дорівнює 0,0485 євро/кВт·год. Тобто діючий тариф на електричну енергію є в 1,75 разів нижчим порівняно із тарифом на електроенергію у Молдові та в 6,57 у Німеччині.

Згідно опитувань, домогосподарства з сукупним доходом менше 10000 грн споживають в середньому 152,5 кВт·год електричної енергії,

домогосподарства з доходом в 10000–20000 грн споживають 140,6 кВт·год, з доходом в 20000–30000 споживають 133,3 кВт·год, з доходом в 30000–40000 споживають 164,2 кВт·год, а домогосподарства з доходом понад 40000 споживають 217,1 кВт·год. На 2022 рік за даними ПАТ Запоріжжяобленерго [2] витрати на постачання електричної енергії населенню становлять 0.34564 грн/кВт·год (0,00945 доларів США/кВт·год). Витрати на постачання електричної енергії населенню в організації економічного співробітництва та розвитку становить 0,143 доларів США/кВт·год [3], в подальших розрахунках використано це значення як величину для майбутнього підвищення тарифу. Результати, які отримано шляхом оцінки втрати в добробуті, спираючись на припущення, що споживання електричної енергії залишиться на тому ж самому рівні наведено в таблиці 1.

Найбільше в добробуті втратили б найбідніші та з доходом нижче середнього, в той час як більш заможна частина населення не відчула б такого економічного тиску. Для найбідніших, більше 9% сукупного доходу витрачатиметься на електричну енергію, для населення з доходами вище середнього цей показник становитиме близько 2 %.

Таблиця 1. Втрати в добробуті серед населення при підвищенні тарифу на електроенергію

Група за сукупним доходом на домогосподарство у грн.	<10000	10000-20000	20000-30000	30000-40000	>40000
Зміна витрат на електроенергію на одну особу в % від сукупного доходу	> 6 %	3,7%	1,5%	1,3%	<1,6%
Можливе співвідношення витрат на електроенергію до сукупного доходу різних груп за доходами	> 9 %	5,7%	2,5%	2%	<2,3%

Таким чином, через підвищення тарифів до середнього рівня в організації економічного співробітництва та розвитку, втрати в добробуті стануть значними. Субсидії для найбідніших домогосподарств тоді будуть не достатніми. Тож, встановлення деякої межі, до якої споживачі оплачували б електричну енергію відповідно до тарифу, що частково покриватиме витрати, може стати інструментом послаблення економічного тягара для найбідніших домогосподарств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Electricity prices for household consumers (англ.).Eurostat (4 квітня, 2022). Режим доступу до даних: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_pc_204.
2. Електронний ресурс : Запоріжжяобленерго (zoe.com.ua). Режим доступу до даних: <https://www.zoe.com.ua/>
3. Наукові матеріали № 7 / Борис Додонов, Петра Опітц та Вольфганг Пфаффенбергер, Максим Кац, Роберт Райт/ «Наскільки підвищення тарифу на електроенергію в Україні погіршить добробут найбідніших?» / травень 2001. Режим доступу до даних: http://www.ier.com.ua/files/publications/WP/2001/WP7_ukr.pdf.
4. Stern J. and J. R. Davis, 1998: Economic Reform of the Electricity Industries of Central and Eastern Europe, Economics of Transition, vol. 6, pp. 427 – 460.